

Mededelingenkrant

De Vergulde Swaen

Jaargang 7 - nummer 4 (029) December 2010

Verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Oudheidkamer "De Vergulde Swaen" - Rotterdamseweg 53-55 - Tel. 078-6125681 - www.swaen.org
Tevens secretariaat van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Van de voorzitter

De tijd gaat snel. Tussen nu en de vorige uitgave van de Mededelingenkrant is veel gebeurd.

Zo noem ik de tentoonstelling over de familie Middelhoek, de vrijwilligersbijeenkomst op 29 september, het vertrek van Piet van Rietschoten als voorzitter van de Historische Vereniging, de invoering van enkele verbeteringen op het gebied van communicatie, de voortgang in het registreren van onze totale collectie, de ingebruikname van een 'rommeldepot' voor opslag van goederen en hulpmateriaal voor exposities en de inrichting van de nieuwe tentoonstelling over Tomado. Grotendeels 'vrijwilligersklussen', waarvoor hulde aan hen die daaraan bijgedragen hebben.

Ook voor de lange termijn zijn beslissingen genomen op het gebied van bestuursactiviteiten, exposities en samenstelling van onze collectie. Zo werkt het bestuur aan een z.g. meerjaren-beleidsplan, met als doel een duidelijker beeld te scheppen in organisatorische taken en zaken, alsmede een visie neer te zetten die voor meerdere jaren richting geeft aan de uitvoering van (diezelfde) taken en zaken.

Wij houden u op de hoogte.

Deze uitgave is een mix van actualiteiten en feiten. Soms word je er blij van; soms ook verdrietig. Maar ja, het is niet voor niets een Mededelingenkrant. En de inhoud doet daar recht aan.

Tot slot: heeft u tips of interessante onderwerpen die een breed publiek aanspreken, laat het ons dan weten.

Veel leesplezier gewenst.

Jan van Dalen
Voorzitter HVZ (a.i)

TOMADO vervult hartewensen van elke huisvrouw

Op vrijdag 10 december 2010 is onder zeer grote belangstelling de nieuwe tentoonstelling geopend over TOMADO, de metaalwarenindustrie die vele jaren in Zwijndrecht gevestigd was.

Wie kent niet de van staaldraad vervaardigde afdruijprekjes, de veelkleurige boekenrekjes, de theezeefjes en ander keukengerei van metaal uit de na-oorlogse jaren..?

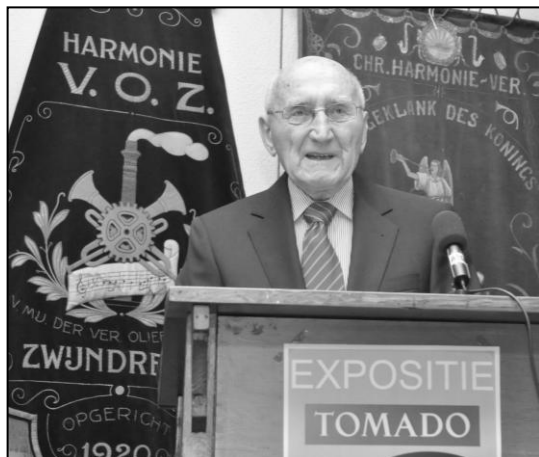
De TOMADO Metaalwarenindustrie is opgericht in 1923 in Dordrecht door de gebroeders Van der Togt als fabriekje in metaalwaren. TOMADO staat voor TOgt Massa Artikelen DOrdrecht. In 1934 werd het bedrijf verplaatst naar Zwijndrecht.

De tentoonstelling werd geopend door de heer G. van Halem, oud-werknemer van TOMADO en nauw betrokken bij de toenmalige sluiting van de fabriek in Zwijndrecht. De tentoonstelling in De Vergulde Swaen geeft een overzicht van de periode dat TOMADO in Zwijndrecht gevestigd was. Het accent ligt op de producten, aangevuld met toenmalige reclamemiddelen, wetenswaardigheden over de oprichting, de familie Van der Togt, het TOMADO-huis in Dordrecht en de problemen in de woonwijk die later gebouwd is op de voormalige terreinen van TOMADO.

Er is ook een doorlopende dia-presentatie, met foto's en beelden die ons doen herinneren aan de lange tijd dat TOMADO in Zwijndrecht gevestigd was.

U bent van harte welkom...!

Op de foto: de heer G. van Halem, oud-werknemer van TOMADO, tijdens zijn openingswoord.

Wintervoorleesavonden seizoen 2011

“Buiten waait de wind om 't huis, maar de kachel staat te snorren op vier...”
(Gerard Cox).

U voelt en proeft de sfeer van toen: lekker warm, gezellig en veilig. Een beetje van die sfeer van toen is weer voelbaar tijdens de wintervoorleesavonden in De Vergulde Swaen. Voor de achtste keer worden deze avonden gehouden en de animo hiervoor blijft onverminderd groot.

Klazien Odekerken vond ook nu weer een aantal enthousiaste mensen bereid voor te lezen uit hun favoriete boek(en) of uit eigen werk. En zeg nou zelf, het geeft toch een heerlijk gevoel om bij een glaasje advocaat of boerenjongens weg te mijmeren bij die altijd weer boeiende verhalen of vertellingen.

26 januari: Ds. Piet Taselaar
2 februari: Ad Hordijk
9 februari: Marijke Prins
16 februari: Lies Bremer Strijker
22 februari: Nelleke van Pelt
2 maart: wethouder Cultuur Elbert Visser
9 maart: Hans Kooiman
16 maart: Ariana Vermeulen-Nagtegaal, met medewerking van Diana de Vries, harpiste bij het Gelders Orkest.

De voorleesavonden beginnen op genoemde data om 20.00 uur.

Reserveren kan tijdens de openingstijden: woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur en zondag van 14.00 tot 17.00 uur. Telefonisch kan ook tijdens de openingstijden: 078-6125681. Toegangsprijs is € 6,--.

Piet van Rietschoten vertrekt als voorzitter van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Zwijndrecht, 30 september 2010 - De heer P.A. (Piet) van Rietschoten, voorzitter van de Historische Vereniging Zwijndrecht, heeft zijn functie neergelegd.

Van Rietschoten, voormalig directeur van de RaboBank in Zwijndrecht, heeft deze functie 12 jaar vervuld.

Onder zijn leiding zijn veel ontwikkelingen doorgemaakt en heeft de Vereniging een eigen plaats en expositieruimte gekregen in gebouw De Vergulde Swaen, Rotterdamseweg 53-55 in Zwijndrecht

De heer Van Rietschoten kondigde zijn vertrek aan tijdens de Vrijwilligersbijeenkomst van woensdag 29 september j.l.

De voorzittershamer werd overgedragen aan Jan van Dalen, sinds begin dit jaar lid van het bestuur van de HVZ. Hij zal deze functie ad interim vervullen tot aan de Algemene Ledenvergadering in maart 2011. In die ledenvergadering zal de bestuursverkiezing plaatsvinden.

Niet onverwachts...

Voor ingewijden kwam de aankondiging niet geheel onverwachts. Piet heeft ruim 12 jaar de voorzittershamer van de Historische Vereniging Zwijndrecht gehanteerd. Hij was bovendien ook voorzitter van de Stichting De Vergulde Swaen, de stichting die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het pand

aan de Rotterdamseweg. Ook deze functie heeft Piet van Rietschoten inmiddels overgedragen. Volgens zijn zeggen moesten “jongere mensen het stokje nu maar overnemen” en in een interview met het weekblad De Combinatie zei hij: “Ik vind het welletjes.” Bestuurlijk gezien is zijn vertrek hard aangekomen bij de ‘gevestigde orde’. Piet is een vertrouwd gezicht en na al die jaren van bestuurlijke

inspanning was hij ook een baken voor de Zwijndrechtse samenleving en een luisterend oor voor de vele vrijwilligers.

In de komende Algemene Ledenvergadering van de Historische Vereniging, woensdag 23 maart 2011 (noteer deze datum alvast), zal de Historische Vereniging officieel afscheid nemen van Piet van Rietschoten als voorzitter. Het stichtingsbestuur zal zulks ook doen op een door hen zelf te bepalen manier en datum.

De werkzaamheden gaan ondertussen gewoon door. Nu onder voorzitterschap (ad interim) van Jan van Dalen, met Clement Blacquiere als secretaris, Bram Schenkel als penningmeester, met Pieter de Klerk, Ada Boshuizen en Klazien Odekerken als algemeen bestuursleden van de HVZ. Er bestaat nu nog een vacature in het bestuur voor de functie van conservator.

Tentoonstelling over de VOZ

De nu geopende tentoonstelling over TOMADO loopt t/m 27 maart 2011. Daarna zal er een tentoonstelling komen over de VOZ.

Een uitgebreid fotobeeld vanaf het begin, de eerste fabrieken van Van den Berg, van Jurgens, de toenmalige concurrentie, de fusies, Unilever, Unimills en de situatie zoals deze nu is.

De tentoonstelling gaat tot stand gekomen door een nauwe samenwerking tussen de Historische Vereniging en de heer Van Mens, oud directeur van deze organisatie aan de Lindtsedijk in Zwijndrecht.

In memoriam: Eelke Los

Op 3 oktober overleed op 60-jarige leeftijd Eelke Los. Al sinds de oprichting in 2001 was Eelke als bestuurslid betrokken bij Stichting de Vergulde Swaen.

Hij zette zich voor tal van zaken in, maar stelde zich bescheiden op en werkte vooral achter de schermen. Het werven van Vrienden voor de Stichting was één van die taken die hij met verve ter hand nam.

Veel vrijwilligers zullen Eelke kennen als organisator van het 5-jarig lustrum of van andere gezellige festiviteiten. Wij zullen Eelke, zijn inspirerende ideeën en bestuurlijke bijdragen ontzettend missen.

Tijdens een indrukwekkende herdenkingsbijeenkomst hebben wij afscheid van hem genomen. Wij wensen zijn vrouw Donna, de kinderen en familie heel veel sterkte toe.

Margo Pijl, voorzitter Stichting De Vergulde Swaen

De Historische Vereniging Zwijndrecht sluit zich aan bij bovenstaande woorden.

Eelke was immers een gewaardeerd lid van onze vereniging.

Ook wij zullen zijn aanwezigheid missen.

Jan van Dalen, voorzitter (a.i.) van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Vooraankondiging

Ledenvergadering

De eerstkomende Algemene Ledenvergadering van de Historische Vereniging Zwijndrecht zal plaatsvinden op:

woensdag 23 maart 2011.

Noteer deze datum nu vast in uw agenda, De officiële uitnodiging, alsmede de agenda, ontvangt u rond 1 maart 2011

Boldootkar, of..?

De Historische Vereniging is in het bezit van deze boldoot (stront) kar of, volgens sommigen, een vuilniskar (zie foto). De kar moet hoognodig worden opgeknapt en binnenkort zal een aantal vrijwilligers de kar zo goed mogelijk herstellen en terugbrengen in de oorspronkelijk staat. Nee, hij zal daarna echt niet meer worden gebruikt. Het is bijna niet meer voor te stellen hoe dat vroeger ging. En daarom onze vraag: wie weet er meer van? Bijvoorbeeld:

- wanneer is de kar voor het laatst gebruikt;
- was het nou echt een boldoot (stront) kar of is het een vuilniskar;
- wie waren de mensen op deze foto;
- zijn er nog meer foto's van (handig voor het restaureren);
- zijn er nog vermakelijke of serieuze verhalen bekend?

Kortom geef deze kar een "gezicht". Uw reacties op het bovenstaande zijn meer dan welkom. Dat kan per mail naar pieter@carladeklerk.nl. U kunt ook telefonisch reageren: 078-6122452.

De strontkar of vuilniswagen, hier aan de Rotterdamseweg, omstreeks 1930

Bericht van de werkgroep genealogie

Elke derde dinsdag van de maand, op de zogenaamde "interesse avond", zijn wij aanwezig in de Vergulde Swaen voor stamboom onderzoek. In de afgelopen periode hebben wij voor diverse mensen geboortedata, aktenummers en gezinssamenstellingen teruggezocht.

Een groot gedeelte van de doop-, trouw- en begraafboeken van Zwijndrecht hebben we digitaal, wat het zoeken vergemakkelijkt. Kunnen we het digitaal niet vinden, dan kunnen we gebruikmaken van de microfiches, die zijn er van de gehele Zwijndrechtse Waard.

Verder zijn wij nog op zoek naar allerhande familieberichten, zoals geboorte-, verlovings-, trouw- en rouwkaarten, trouwboekjes, genealogieën, stambomen etc., die betrekking hebben op de Zwijndrechtse Waard. Mocht u dus bij het opruimen een of meerdere van deze zaken tegenkomen, dan houden wij ons aanbevolen.

Heeft u verder nog genealogische vragen, schroom niet om eens langs te komen op een van de interesse avonden. Geen tijd? Mail of bel ons dan.

Namens de werkgroep Genealogie: Geke Hams, telefoon 078-6128105 en Bert van Es, tel. 078-6101306, of via e-mail: hvz.genealogie@hotmail.com

Hoera, iets nieuws...

In De Vergulde Swaen is een zeer brede verzameling van oude voorwerpen waarvoor belangstelling is. De belangstelling voor de zaken is niet constant, doch per gelegenheid stapt er iemand binnen die vraagt of wij informatie dan wel voorwerpen bezitten die voor hem van belang zijn.

Voorbeeld

Een enkel voorbeeld kan dienen om een beeld te scheppen. Een travaille, dat is toch Frans, ja maar ook een opstelling waarin paarden beslagen werden.

In Zwijndrecht waren diverse hoefsmeden, dus het is zeker dat deze travaille bestaan heeft.

De vragensteller is door ons geholpen. Nee, geen hoefijzers, maar wel met informatie.

Om dit soort informatie te verkrijgen is

het verwerven van voorwerpen een belangrijk gegeven. De voorwerpen, die betrekking moeten hebben op het Zwijndrechtse, kunnen aangeboden worden in de Vergulde Swaen.

Tijdens de bekende openingstijden is daartoe voor iedereen de mogelijkheid.

Een voorwerp kan zijn: een stuk gereedschap, een schilderij, een boek, specifieke kleding en zoveel meer...

Voorwaarden

Er zijn wél voorwaarden. Immers, niet alles kan worden ingenomen. De Historische Vereniging heeft een verza-

melbeleid in voorbereiding, waar accenten en voorbeelden in genoemd worden van dat wat als verzamelobject van belang is voor de totale collectie. Een bijkomende reden hiervoor is de beschikbare ruimte. Voor grote objecten is eenvoudig geen plaats. Dus zo'n travaille zal u in de Vergulde Swaen niet tegenkomen.

Een nieuw voorwerp

Als dan het moment van aanbieden daar is, volgt om een zeer plausibele reden een bepaalde handeling. De handeling bestaat hieruit uit dat het voorwerp geregistreerd wordt, dit is van het grootste belang. De conditie van de aanbieding kan zeer sterk verschillen: schenking, bruikleen e.d. Om deze reden wordt er een registratie gedaan. Een andere reden is: wij als vereniging, willen weten wie het aangeleverd heeft en waarom.

De omschrijving van de voorwerpen is ook van belang om een correcte verwerking in het Pandora-systeem (digitale registratie) te waarborgen. Degene die aan de balie zit kent dit verhaal ook, zodat het invullen van het innameformulier geen probleem zal opleveren.

Huidige collectie

Van de bestaande collectie zijn reeds 3500 voorwerpen gefotografeerd. Deze zijn globaal beschreven en hebben een plaats in de collectie van De Vergulde Swaen gekregen.

De volgende stap is het inbrengen in Pandora (Stand: 350 ingebrachte boeken).

Kerntaak

Collectiebeheer mag gezien worden als de belangrijkste taak van de Historische Vereniging. Daarom is het van het grootste belang dat dit werk zorgvuldig gebeurt. Vandaar ook dat wij u over deze gang van zaken willen informeren.

Namens de gehele Werkgroep Inventarisatie en registratie
Bas van Gulp en Rob de With

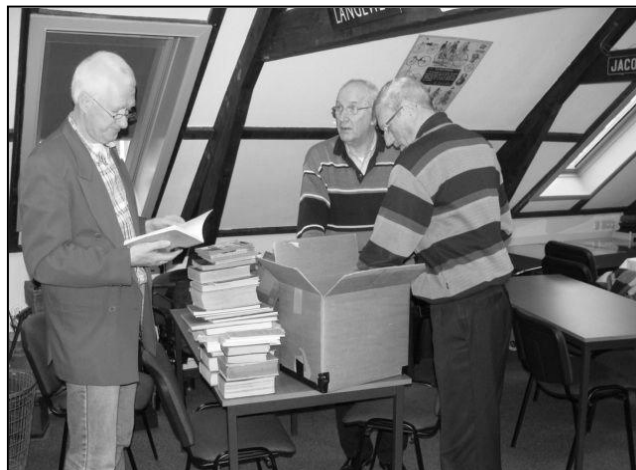

Foto boven: Wim Heeres, Bas van Gulp (chef d'équipe) en Arie vd Berg.

Foto links: Rob de With en Arie Groeneweg.

*Het bestuur wenst een ieder
sfeervolle Kerstdagen en een goed, ook in
historisch opzicht, 2011*

Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant is een uitgave van, voor en door leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor de Oudheidkamer. Verschijnt (minstens) 4x per jaar. Overname van tekst en beeld is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 – 9766. Oplage: 660 exemplaren. Kopij inleveren voor de volgende uitgave: voor 1 februari 2011

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC Zwijndrecht of via e-mail: verguldeswaen@telfort.nl. De "Vergulde Swaen" is geopend elke woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur en 's zondagsmiddags van 14.00 tot 17.00 uur. Informatie en reserveringen: Telefoon 078-6125681 www.swaen.org